

MVO: welke rol voor de overheid?

Jean Hugé & Tom Waas
Steunpunt Duurzame Ontwikkeling

Vrije Universiteit Brussel

Structuur presentatie

1. Situering
2. Doelstellingen van het onderzoek
3. Onderzoeksbenadering
4. Rationale voor MVO
5. MVO benaderingen
6. Welke rol voor de overheid?

1. Situering

- Project 9: Dit kortlopend onderzoeksproject focust op gebruik van DO voor en door bedrijven
- Project 8: duurzaamheidsbeoordeling: discoursanalyse, potentieel en toepassing van impactanalyse voor DO in Vlaanderen
- Project 9: MVO
- Focus: sustainable management systems \Rightarrow verbreed naar MVO
- Begeleidingscommissie: HUB, WSE, WVG
- Output:
 - o Working Paper 1 - reflectie (november 2011)
 - o Working Paper 2 - interviews (december 2011)

2. Doelstellingen

- Een overzicht verkrijgen van de factoren die ondernemingen motiveren om zich te engageren in MVO
- Een overzicht verkrijgen van verschillende MVO benaderingen
- Een beter begrip verkrijgen van de rol van de overheid in het stimuleren van MVO in Vlaanderen

3. Onderzoeksbenadering

Benadering

MVO onderzoek kan vertrekken van een instrumentele / ethische / institutionele insteek (Blindheim, 2011)

Methode

- Specifieke doelstellingen gedefinieerd in overleg met begeleidingscommissie, Team DO (DAR) en Departement WSE
- Literatuuronderzoek
- Semi-gestructureerde interviews met key stakeholders (werknemers, werkgevers, NGO's, onderwijs, dienstverleners)

4. Rationale voor MVO

Motivaties

- Risicobeheersing en reputatie
- Business opportuniteit
- Product van de visie van een ethisch geïnspireerde leider
- Product van de kernwaarden van een onderneming

Krijgen vorm op basis van beïnvloedende factoren:

- Systemen (markt, institutioneel en sociaal-economisch kader)
- Katalysatoren (financiële situatie van de onderneming, leiderschap)

5. MVO benaderingen

- Sustainability accounting & reporting (bvb. GRI, incl. speciaal handboek voor KMO's (2004))
- Duurzame marketing
- Duurzaam aankoopbeleid
- Duurzaamheidsgeoriënteerde innovatie
- Als de overheid een rol wil spelen, is inzicht in de motivaties voor MVO en in de bestaande benaderingen essentieel.

6. Welke rol voor de overheid (I)?

- Vrijwilligheid van MVO staat centraal
- MVO vervangt overheidsbeleid niet, maar kan bijdragen tot beleidsdoelstellingen (innovatie, beter beheer van natuurlijke hulpbronnen enz.)
- EMS, gedragscodes, certificering, rapportering
- Stimuli ipv sancties
- Samenwerking tss verschillende actoren promoten
- VN: Jo'burg Plan of Implementation + UN Global Compact Initiative
- EU: 'CSR can shape the kind of competitiveness that Europe wants'
 - EU Strategy for CSR 2011-2014
 - Sensibilisering; best practice exchange; consumenteninfo en transparantie, onderzoek, ondersteunen van multi-stakeholder initiatieven
 - Weinig of geen directe staatsondersteuning voor capaciteitsopbouw

6. Welke rol voor de overheid (II)?

- Semi-gestructureerde interviews (dec. 2011)
- Pact 2020: ‘In 2020 is MVO in Vlaanderen algemeen verspreid en meer organisaties en ondernemingen ondernemen maatschappelijk verantwoord’
 - Wat zijn cruciale voorwaarden?
 - Wat is de rol van de overheid hierin?
 - Wat is de rol van stakeholders?
- De Vlaamse Overheid wil tegen 2020 partnerschappen opzetten met MVO stakeholders:
 - Hoe realiseren?
 - Rol van de overheid in zo’n partnerschap?
 - Rol van de stakeholders in zo’n partnerschap?
 - Hoe overleg overheid – stakeholders?

6. Welke rol voor de overheid (III)? (voorlopige resultaten)

- Voornaamste uitdagingen MVO Vlaanderen:
 - Transitie
 - Structurele inbedding in organisaties (in de marge/”add-on”; niet louter marketing; “walk the talk”)
 - Harmonisatie (beleid, MVO initiatieven zoals GRI, ISO, ...)
 - Vertaalslag theorie – praktijk (KMO’s)
 - Bewustwording (noodzaak, haalbaarheid, opportuniteit)
- Cruciale aspecten algemene verspreiding MVO 2020 in Vlaanderen:
 - Sensibilisering/mentaliteitswijziging
 - Ondersteuning overheid (vb. Bij opstart/initiëring)
 - Multi-actor processen (breed betrekken van stakeholders)
 - (Meer) bindende afspraken
- Rol overheid algemene verspreiding MVO 2020 in Vlaanderen:
 - Voorbeeldfunctie (duurzame overheidsaankopen; hefboom; leveranciers voorbereiden)
 - “enabling environment” (wet- en regelgeving, MVO/duurzaamheid als rode draad, duurzaamheid en innovatie koppelen)
 - Catalysator transitiebenadering
 - Duidelijk visievorming en coherent beleid
 - Positieve beloning

6. Welke rol voor de overheid (III)? (voorlopige resultaten)

- Rol stakeholders algemene verspreiding MVO 2020 in Vlaanderen:
 - Kritische opvolging
 - “partner” zijn
 - Leerprocessen opzetten
 - Goede praktijk verspreiden
 - Sensibiliseren
 - Concretiseren
- Hoe partnerschappen tbv algemene verspreiding MVO 2020 in Vlaanderen realiseren:
 - Samen leren (met concrete (meer) bindende engagementen (onderlings afgesproken (?)); transparantie; openheid)
 - Duurzame overheidsaankopen (leverancier als partner van overheid)
 - Multi-actor processen (evenwichtige “uitrusting” actoren (middelen – financieel, kennis, ...))
 - (Meer) bindende afspraken afgestemde op doelstelling Pact 2020
 - Structureel oa. Legislatuur overschrijdend

6. Welke rol voor de overheid (III)? (voorlopige resultaten)

- Rol overheid in partnerschappen tbv algemene verspreiding MVO 2020 in Vlaanderen:
 - Visie bewakend (beleid, internatiobale normen, ...)
 - Faciliteren
 - Transparantie bewaken
- Rol stakeholders in partnerschappen tbv algemene verspreiding MVO 2020 in Vlaanderen:
 - Leren van mekaar (oa. goede praktijk voorbeelden)
 - Engagements expliciteren
 - MVO “au serieux” nemen
- Hoe overleg overheid – MVO stakeholders realiseren:
 - Wie is overheid? (regering, administratie, steunpunten, ...) & Organisatie/structuur/bevoegdheden (wie doet wat)?
 - Overheid als onafhankelijke facilitator
 - Met duidelijke doelstellingen (vb. Pact 2020)
 - Concrete & (meer) bindende doelstellingen VERSUS vrijwilligheid (spanningsveld)
 - Geen overlap

7. Referenties

- Blindheim, B.T. 2011. Institutional convergent alternatives to instrumental and ethical corporate social responsibility perspectives. Presentation given at the 17th annual conference of the International Sustainable Development Society (ISDRS). Columbia University, New York, 9 May 2011.
- De Prins, M., Devooght, K., Janssens, G. & Molderez, I. 2009. *Maatschappelijk verantwoord ondernemen – van strategische visie tot operationele aanpak*. Uitgeverij De Boeck, Antwerpen.
- EC 2011. A renewed EU Strategy 2011-2014 for Corporate Social Responsibility. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. COM (2011) 681 final.
- Hugé, J. & Waas, T. 2011. Corporate social responsibility for sustainable development: reflections on theory, practice and on the role of governments. Working Paper. Steunpunt Duurzame Ontwikkeling.

8. Contact

- Jean.Huge@vub.ac.be
- Tom.Waas@vub.ac.be